

कृषि उन्नती योजना अंतर्गत बियाणे व लागवड साहित्य (एस पी एम) (पुर्वीची एसएमएसपी योजना) ग्रामबिजोत्पादन योजनेच्या रब्बी हंगाम सन २०२२-२३ मधील केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या वार्षिक कृती आराखडा २०२२ ला प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : योजना ३३२२/ प्र.क्र.१४६/१-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई-४०००३२

दिनांक : ०३ नोव्हेंबर, २०२२.

- संदर्भ** - १. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र No.QC१/२/SMSPAAP२२-२३/१८३५३/२२, दि.२०.०५.२०२२
२. महाबीज अकोला यांचे पत्र क्र.संदर्भ क्र.महाबीज/विपणन/२०२२/५५८, दि.०७.१०.२०२२
३. केंद्र शासनाचे पत्र क्र. १०-११/२०२०- SD-VI dtd, दि.१०.१०.२०२२
४. कृषि आयुक्तालयाचे जा.क्र.गुनि१/२/एसपीएम/एसव्हीएस२२/३५०५९/२०२२
दि.१७.१०.२०२२

प्रस्तावना:-

केंद्रीय योजना आयोगाने नियुक्त केलेल्या बी.के.चतुर्वेदी समितीच्या शिफारशी केंद्र शासनाने स्विकारलेल्या आहेत. त्यास अनुसरून सर्व केंद्र पुरस्कृत योजनांची पुनर्रचना ६६ केंद्र पुरस्कृत योजनांमध्ये करण्यात आलेली आहे. सन २०१४-१५ पासून सदर पुनर्रचित योजनांमधील काही योजना एकत्रित करून अभियानाच्या स्वरूपात राबविण्याचे केंद्र शासनाने निश्चित केलेले आहे. त्यामध्ये राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियान (एनएमअेइटी) राबविण्यात येत आहे.

२. बियाणे तपासणी प्रयोगशाळा सुधारणे, बियाणे उत्पादन संस्थांना नवीन बियाणे उत्पादन तंत्रज्ञान इ. आत्मसात करण्यासाठी सहाय्य करणे यासाठी दर्जेदार किंवा प्रमाणित बियाण्यांचे उत्पादकतेमध्ये नवनवीन तंत्रज्ञानाचा समावेश करून सध्या अस्तित्वात असलेली योजना एका अभियानाच्या स्वरूपात संवर्धित व विस्तारीत करण्यामुळे शेतकऱ्यांना वाजवी दरामध्ये व ठराविक वेळेमध्ये दर्जेदार बियाण्यांची उपलब्धता होण्यामध्ये सुधारणा करण्याच्या अनुषंगाने सदर उप-अभियान केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार राबविण्यात येत आहे. या उप अभियानाच्या कक्षेत शेतकऱ्यांना प्रमाणित बियाणे पुरवठा करण्यासाठी केंद्रवर्ती बियाणे उत्पादन करण्यापासून बियाणे क्षेत्राच्या विकासासाठी हितावह पायाभूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी सहाय्य करणे, नैसर्गिक आपत्तीच्या वेळी बियाण्यांची गरज भागविण्यासाठी बियाणे बँकेत जमा करणे इ. अशी ही संपूर्ण बियाणे साखळी समाविष्ट आहे. या उप-अभियानामध्ये बीज ग्राम कार्यक्रम, तालुका बीजगुणन प्रक्षेत्रांचे बळकटीकरण, प्रमाणित बियाणे उत्पादनास सहाय्य या बाबींचा समावेश आहे.

३. केंद्र पुरस्कृत कृषि उन्नती योजना अंतर्गत बियाणे व लागवड साहित्य (एस.पी.एम.) (पुर्वीची एस.एम.एस.पी.योजना) ग्रामबिजोत्पादन योजनेचा सन २०२२-२३ चा वार्षिक कृती आराखडा कृषि आयुक्तालयाने दिनांक २०.०५.२०२२ च्या पत्रान्वये केंद्र शासनास मंजूरीसाठी सादर केला होता. केंद्र शासनाने दिनांक ०७.१०.२०२२ च्या पत्रानुसार वित्तीय वर्ष २०२२-२३ मध्ये आयुक्तालयाच्या एकूण रु.४५८६.०० लाख (केंद्र हिस्सा रु.२७५१.६० लाख व राज्य हिस्सा रु.१८३४.४० लाख) इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास मान्यता दिलेली आहे. त्यास अनुसरून केंद्र शासनाच्या मंजूर वार्षिक कृती आराखडा २०२२-२३ नुसार कृषि उन्नती योजना अंतर्गत बियाणे व लागवड साहित्य मधील ग्रामबिजोत्पादन योजनेस सन २०२२-२३ मध्ये प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

केंद्र पुरस्कृत कृषि उन्नती योजना अंतर्गत बियाणे व लागवड साहित्य (एस.पी.एम.) (पुर्वीची एस.एम.एस.पी.योजना) ग्रामबिजोत्पादन योजनेचा सन २०२२-२३ चा वार्षिक कृती आराखडा कृषि आयुक्तालयाने दिनांक २०.०५.२०२२ च्या पत्रान्वये केंद्र शासनास मंजूरीसाठी सादर केला होता. केंद्र शासनाने दिनांक ०७.१०.२०२२ च्या पत्रानुसार वित्तीय वर्ष २०२२-२३ मध्ये आयुक्तालयाच्या एकूण रु.४५८६.०० लाख (केंद्र हिस्सा रु.२७५१.६० लाख व राज्य हिस्सा रु.१८३४.४० लाख) इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास मान्यता दिलेली आहे. त्यास अनुसरून केंद्र शासनाने वार्षिक कृती आराखडा २०२२-२३ या आराखड्यास दिलेल्या मान्यतेच्या अनुषंगाने कृषि उन्नती योजना अंतर्गत बियाणे व लागवड साहित्य मधील ग्रामबिजोत्पादन योजनेस सन २०२२-२३ मध्ये प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर योजनेकरीता प्रवर्ग निहाय तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	प्रवर्ग	वार्षिक कृती आराखडा २०२२-२३ मंजूर निधी		
		केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
१	सर्वसाधारण	१४३०.८३	९५३.८९	२३८४.७२
२	अनुसूचित जाती	८५३.००	५६८.६६	१४२१.६६
३	अनुसूचित जमाती	४६७.७७	३११.८५	७७९.६२
एकूण		२७५१.६०	१८३४.४०	४५८६.००

३. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च चालू सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर केलेल्या अनुदानातून भागविण्यात येऊन पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

सर्वसाधारण प्रवर्ग :-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक - डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (००) (२३) कृषि उन्नती योजना-बियाणे व लागवड उप अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना) (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) २४०१ ३९९५ (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक - डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (००) (२७) कृषि उन्नती योजना-बियाणे व लागवड उप अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना) (राज्य हिस्सा ४० टक्के) २४०१ ए १५४ (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य

अनुसुचित जाती प्रवर्ग :-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक - एन-३ २४०१ पीक संवर्धन, (०१) (१९) कृषि उन्नती योजना-बियाणे व लागवड उप अभियान (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) २४०१ बी २६८ (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक - एन-३ २४०१ पीक संवर्धन, (०१) (२०) कृषि उन्नती योजना-बियाणे व लागवड उप अभियान (राज्य हिस्सा ६० टक्के) २४०१ बी २७७ (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य

अनुसुचित जमाती प्रवर्ग :-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक - टी-५ २४०१ पीक संवर्धन, (०१) (२८) कृषि उन्नती योजना-बियाणे व लागवड साहित्यावरील उप अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना) (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) २४०१ ए ६२८ (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक - टी-५ २४०१ पीक संवर्धन, (००) (२७) कृषि उन्नती योजना-बियाणे व लागवड उप अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना) (राज्य हिस्सा ४० टक्के) २४०१ ए ६३७ (कार्यक्रम) ३३, अर्थसहाय्य

सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे.

- १) सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन मार्गदर्शक सूचनांनुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावे.
- २) खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवून सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत.
- ३) योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.
- ४) योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातील अखर्चित रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येईल व सदिग्धता राहणार नाहीत.
- ५) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
- ६) सदर योजनेकरीता प्राप्त झालेला निधी हा ज्या प्रवर्गासाठी मंजूर केलेला आहे त्याच प्रवर्गासाठी खर्च होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

३. सदर योजनेकरीता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व त्यांच्या कार्यालयातील सहायक संचालक, लेखा-१ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

४. सदर निधी खर्च करतांना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/ टेंडर नियामावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/P.W.D. म्यूनूअलच्या अधिन राहून/C.V.C.तत्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/नियम/परिपत्रक/तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन निर्णय/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.

५. प्रस्तुतचे आदेश हे महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका (भाग-१) १९७७ मधील परिच्छेद १४२ व १४४ अन्वये प्रशासकिय विभागांना प्रदान केलेल्या शक्तीनुसार तसेच वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.अर्थस-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०४ एप्रिल, २०२२ व वित्त विभाग अर्धशासकिय पत्र क्र.अर्थस-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०५ एप्रिल, २०२२ अन्वये दिलेल्या मंजूरीनुसार विभागाच्या स्तरावर निर्गमित करण्यात येत आहे

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२२११०३१३३२५३२००१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मु.वि.पगारे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
३. प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
५. सह सचिव (निविष्टा व गुणनियंत्रण), कृषि पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. संचालक (नि.व गु.नि.), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर .
९. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१०. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
११. सहाय्यक संचालक, लेखा-१, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१२. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.